

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการสร้างเสริมสุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดปัตตานี เป็นการวิจัยเชิงวิเคราะห์แบบภาคตัดขวาง (Cross sectional analytical study) ดังนี้

ประชากร กลุ่มตัวอย่างและวิธีการสุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรเป้าหมายในการศึกษาคั้งนี้เป็นเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลทุกแห่ง ในจังหวัดปัตตานี จำนวน 736 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยการวิเคราะห์อำนาจของการทดสอบ (Power analysis) สำหรับสถิติสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณ เมื่อกำหนดขนาดค่าอิทธิพลขนาดปานกลาง $f^2 = .15$ alpha = .05, power = .80 โดยมีตัวแปรทำนายจำนวน 10 ตัว ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป G*Power 3.1.9.2 ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 118 คน

3. วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

การสุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีอาศัยความน่าจะเป็น โดยใช้แผนการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage random sampling) มีทั้งหมด 2 ขั้นตอน ดังนี้

3.1 ขั้นตอนที่ 1 การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ดังนี้

3.1.1 แบ่งสมาชิกออกเป็นกลุ่มย่อย (Stratum) ตามตัวแปรลักษณะที่ผู้วิจัยสนใจเป็นหลักที่จะส่งผลต่อตัวแปรตาม คือ ตัวแปร ลักษณะวิชาชีพ โดยภายในกลุ่มมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน (Homogeneous) และระหว่างกลุ่มมีลักษณะต่างกันอย่างมากที่สุด (Heterogeneous) มาก

ที่สุด ได้แก่ กลุ่มวิชาชีพสาธารณสุข (นักวิชาการสาธารณสุข และเจ้าพนักงานสาธารณสุข) และ
กลุ่มวิชาชีพพยาบาล

3.1.2 สุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนจากแต่ละกลุ่ม (Stratum) จำแนกตามวิชาชีพ
ต่างๆ กัน ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการคำนวณ จำนวน 118 ตัวอย่าง ดังนี้

ตารางที่ 4 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างแยกรายวิชาชีพ

ที่	วิชาชีพ	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
1	สาธารณสุข	59
2	พยาบาล	59
รวม		118

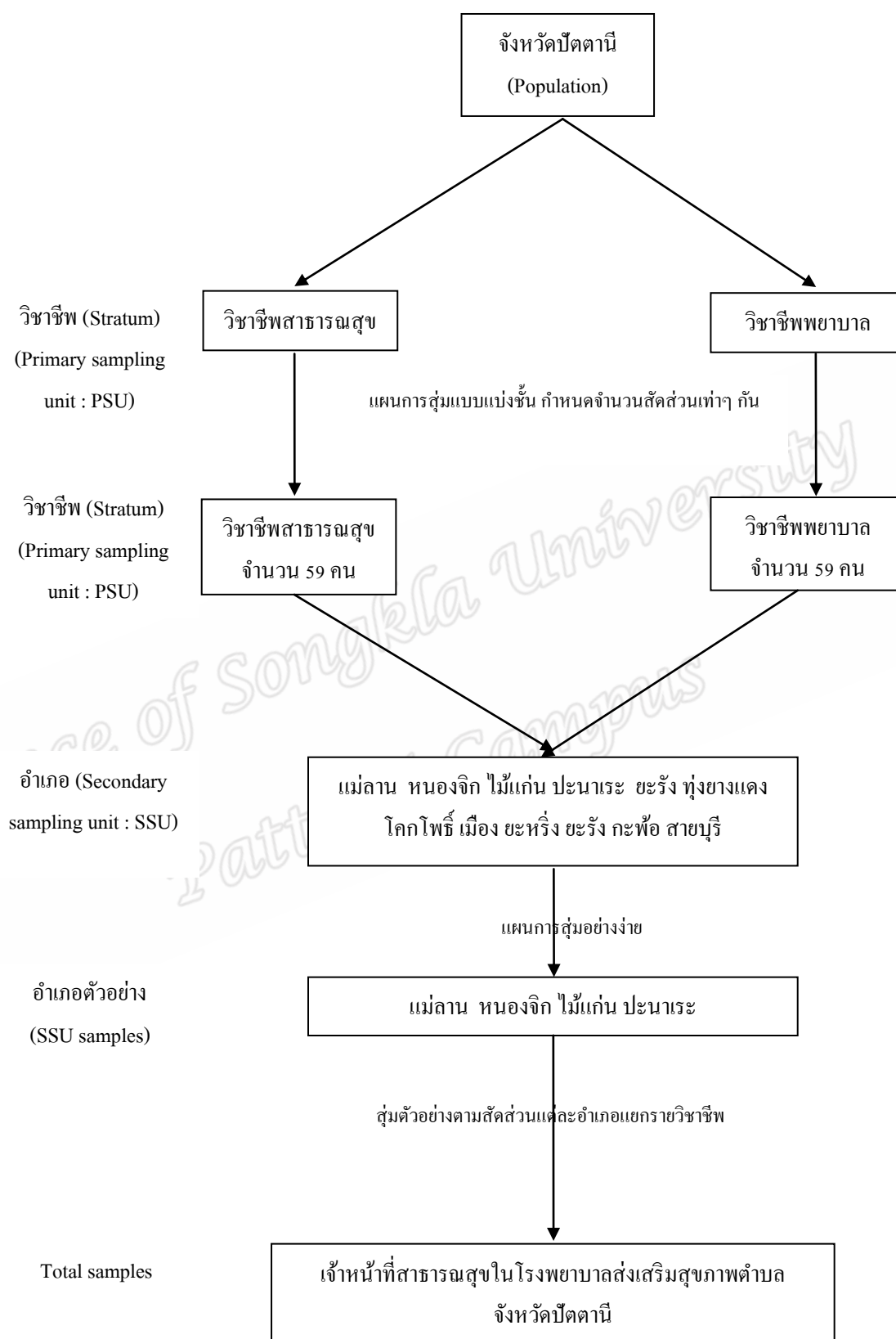
3.2 ขั้นตอนที่ 2 การสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple random sampling) ดังนี้

3.2.1 ทำการสุ่มกลุ่มอย่างง่าย จำนวน 4 อำเภอ โดยการจับสลาก โดยทุก
อำเภอมีโอกาสได้รับการสุ่มเท่าๆ กัน อำเภอที่ได้รับการสุ่ม ได้แก่ แม่ลาน ไม้แก่น หนองจิก
และปะนาเระ

3.2.2 สุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนแต่ละอำเภอแยกรายวิชาชีพตาม จำนวนกลุ่ม
ตัวอย่างที่ได้จากการคำนวณ จำนวน 118 ตัวอย่าง ดังนี้

ตารางที่ 5 การกำหนดสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างแต่ละอำเภอแยกรายวิชาชีพ

ที่	อำเภอ	วิชาชีพสาธารณสุข		วิชาชีพพยาบาล	
		N	n	N	n
1	แม่ลาน	16	9	12	7
2	ไม้แก่น	13	7	13	8
3	หนองจิก	45	25	41	25
4	ปะนาเระ	32	18	30	19
รวม		106	59	96	59

ภาพที่ 2 แบบแผนการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย
ข้อคำถาม 4 ส่วน คือ

1.1 ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล เป็นแบบตรวจเช็ครายการ ได้แก่ เพศ ศาสนา
ลักษณะวิชาชีพ อายุการทำงาน ระดับการศึกษา

1.2 ส่วนที่ 2 การบริหารจัดการ ประกอบด้วย ด้านคน ด้านงบประมาณ ด้าน
เครื่องมือ อุปกรณ์ และด้านการจัดการ ตามหลัก PDCA ลักษณะแบบสอบถามเป็นการประมาณค่า
(Rating scales) 5 ระดับ (1-5) กำหนดการให้คะแนน ดังนี้

1 = มีการบริหารจัดการน้อยที่สุด

2 = มีการบริหารจัดการน้อย

3 = มีการบริหารจัดการปานกลาง

4 = มีการบริหารจัดการมาก

5 = มีการบริหารจัดการมากที่สุด

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยรวมรายด้าน แบ่งกลุ่มค่าเฉลี่ยเป็น 5 ระดับ คือ
มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยใช้เกณฑ์การแบ่งระดับ บุญชม ศรีสะอาดและ
บุญส่ง นิลแก้ว (2535) ดังนี้

4.51-5.00 หมายถึง มีการบริหารจัดการมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง มีการบริหารจัดการงานมาก

2.51-3.50 หมายถึง มีการบริหารจัดการปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง มีการบริหารจัดการน้อย

1.00-1.50 หมายถึง มีการบริหารจัดการน้อยที่สุด

1.3 ส่วนที่ 3 การรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการปฏิบัติงานในพื้นที่เหตุการณ์
ความไม่สงบของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ได้แก่ ความปลอดภัยในปฏิบัติงาน การเดินทาง การเข้าใจ
บริบทในพื้นที่ การควบคุมอารมณ์หากมีสถานการณ์เกิดขึ้น ความประสงค์ย้ายออกจากพื้นที่
ปฏิบัติงานอยู่ ลักษณะแบบสอบถามเป็นการประมาณค่า (Rating scales) 5 ระดับ (1-5) กำหนดการ
ให้คะแนน ดังนี้

- 1 = รับรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานน้อยที่สุด
- 2 = รับรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานน้อย
- 3 = รับรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานปานกลาง
- 4 = รับรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานมาก
- 5 = รับรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานมากที่สุด

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยรวมรายด้าน แบ่งกลุ่มค่าเฉลี่ยเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยใช้เกณฑ์การแบ่งระดับ บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว (2535) ดังนี้

- 4.51 - 5.00 หมายถึง รับรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานมากที่สุด
- 3.51 - 4.50 หมายถึง รับรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานมาก
- 2.51 - 3.50 หมายถึง รับรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานปานกลาง
- 1.51 - 2.50 หมายถึง รับรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานน้อย
- 1.00 - 1.50 หมายถึง รับรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานน้อยที่สุด

1.4 ส่วนที่ 4 ความสามารถในการสร้างเสริมสุขภาพ ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างกรอบแนวคิด ซึ่งประยุกต์จากแนวคิดกลยุทธ์ พื้นฐาน 3 ประการ ตามกฎบัตรออตตาวา เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ (The Ottawa Charter for Health Promotion) ที่ได้จากการประชุมนานาชาติเรื่องการสร้างเสริมสุขภาพครั้งที่ 1 กรุงออตตาวา ประเทศ แคนาดา ระหว่างวันที่ 17-21 พฤศจิกายน 2529 เพื่อการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพ ประกอบด้วยความสามารถของเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 3 ด้าน คือ ด้านการสนับสนุนชี้แนะ ด้านการเสริมสร้างความสามารถ และด้านการใกล้เคียง การประสานงาน

ลักษณะแบบสอบถามเป็นการประมาณค่า (Rating scales) 5 ระดับ (1-5) กำหนดการให้คะแนน ดังนี้

- 1 = มีความสามารถน้อยที่สุด
- 2 = มีความสามารถระดับน้อย
- 3 = มีความสามารถระดับปานกลาง
- 4 = มีความสามารถระดับมาก
- 5 = มีความสามารถระดับมากที่สุด

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยรวมรายด้าน แบ่งกลุ่มค่าเฉลี่ยเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยใช้เกณฑ์การแบ่งระดับ บุญชม ศรีสะอาดและ บุญส่ง นิลแก้ว (2535) ดังนี้

- 4.51 - 5.00 หมายถึง มีความสามารถในการสร้างเสริมสุขภาพมากที่สุด
 3.51 - 4.50 หมายถึง มีความสามารถในการสร้างเสริมสุขภาพมาก
 2.51 - 3.50 หมายถึง มีความสามารถในการสร้างเสริมสุขภาพปานกลาง
 1.51 - 2.50 หมายถึง มีความสามารถในการสร้างเสริมสุขภาพน้อย
 1.00 - 1.50 หมายถึง มีความสามารถในการสร้างเสริมสุขภาพน้อยที่สุด

2. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยการหาความตรงของเนื้อหา และความเที่ยงของเครื่องมือ ดังนี้

2.1 การหาความตรงของเนื้อหา (Content validity) ตรวจสอบโดยการนำแบบสอบถามที่สร้างไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00

2.2 การหาความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำไปทดลองใช้กับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่มีคุณลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ราย แล้วนำข้อมูลมาหาความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ผลการทดสอบความค่าความเที่ยงของเครื่องมือภาพรวม เท่ากับ 0.97 และสามารถแยกรายด้านได้ ดังนี้

2.2.1 ด้านการบริหารจัดการ	เท่ากับ 0.96
2.2.2 การรับรู้สมรรถนะแห่งตนฯ	เท่ากับ 0.86
2.2.3 ความสามารถในการสร้างเสริมสุขภาพ	เท่ากับ 0.96
2.2.3.1 การสนับสนุนชี้แนะ	เท่ากับ 0.88
2.2.3.2 การเสริมสร้างความสามารถ	เท่ากับ 0.91
2.2.3.3 การใกล้เคียง การประสานงาน	เท่ากับ 0.92

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขั้นเตรียมการ

ประสานเครือข่ายเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดในการดูแลการดำเนินงานของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในการช่วยเก็บ

รวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม โดยการชี้แจงคุณสมบัติกลุ่มเป้าหมายในการเก็บข้อมูล และช่องทางการส่งกลับของแบบสอบถามที่ได้เก็บมาเรียบร้อยแล้ว

2. ขั้นตอนการ

- 2.1 นำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติที่กำหนด
- 2.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับการตอบมาตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์อีกครั้งก่อนนำไปวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญถึงจรรยาบรรณของนักวิจัยและสิทธิของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาโครงร่างวิทยานิพนธ์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีมติผ่านการพิจารณาโครงร่างวิทยานิพนธ์

การวิเคราะห์ข้อมูล วิธีการสถิติที่ใช้

การวิจัยครั้งนี้มีการประมวลผลข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และใช้สถิติในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. สถิติพรรณนา (Descriptive statistics)

- 1.1 ความถี่ ร้อยละ ในการบรรยายลักษณะกลุ่มตัวอย่างและข้อมูลพื้นฐาน
- 1.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการวัดระดับความสามารถในการสร้างเสริมสุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดปัตตานี

2. สถิติอนุมาน (Inferential statistics)

ใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (Multiple regression analysis) โดยวิธีแบบถอยหลัง (Backward method) ในการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการสร้างเสริมสุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดปัตตานี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ เท่ากับ 0.05